

Корхонаи воҳиди давлатии
"Маркази равзанаи ягона"-и
Хадмоти гумруки назди
Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон

Маълумотномаи
мақсад, вазифа ва принципҳои фаъолияти
«Равзанаи ягонаи барасмиятдарории расмиёти
содиротию воридотӣ ва транзитӣ»

Принсипи «Равзанаи ягона» аз кучо ибтидо мегирад?

Принсипи «Равзанаи ягона» аз концепсияи давлати «хизматрасон» асос ёфтааст - давлате, ки дар он ҳамкориҳои мақомоти давлатӣ, тиҷорат ва аҳоли бо дараҷаи баланди эътимод, иттилооти ошкоро ва шаффофияти расмиёти маъмури тавсиф карда мешавад.

Барои гузариши низоми хизматрасонии давлатӣ ба принсипи «Равзанаи ягона» чӣ таъсир расонд?

Низоми маъмурикунонии давлатӣ дар аксари кишварҳои ҷаҳон ба принсипҳои технологияҳои "идоракунии тиҷорат" мутобиқ карда шудааст. Принсип ва технологияҳои «идоракунии нави давлатӣ» ҳарчи бештар дар соҳаи хизматрасониҳои давлатӣ истифода мешаванд.

Ин ба он вобаста аст, ки тиҷорат ва шаҳрвандон аксар вақт бо мушкилоти набудани иттилооти дастрас ва возеҳ дар бораи шартҳои хизматрасонии давлатӣ рӯ ба рӯ мешаванд.

Мушкилотҳои хоса ҳангоми пешниҳоди хизматрасониҳои мураккаб ба миён меоянд, ки дар онҳо якҷанд мақомоти давлатии байни худ иртиботи иттилоотӣ надошта, иштирок менамоянд. Дархосткунанда барои ҷамъовари хучҷатҳои мақомоти гуногуни давлатӣ чиҳати истифодаи хизматрасонӣ, вақт ва маблағи зиёдро харҷ мекунад.

Механизми хизматрасонии давлатӣ аз рӯи принсипи «Равзанаи ягона» чиро дар назар дорад?

Равзанаи ягона механизме мебошад, ки дар навбати аввал ба дархосткунандаҳо имкон медиҳад, ки аз “рафтуромад ба утолҳои корӣ”-и мақомоти гуногуни давлатӣ, ки дар баррасӣ ва додани хучҷатҳои иҷозатдиҳӣ ва сертификатҳо масъуланд, раҳой ёбанд ва дуюм, ба соҳибкор имкон медиҳад, ки маълумот ва хучҷатҳоро як маротиба дар як ҷой пешниҳод кунад ва бо ҳамин роҳ дар муҳлати муқаррарнамудаи конунгузорӣ посухи заруриро гирад.

Ҳадафи ҷорӣ намудани принсипи “Равзанаи ягона” ин истисно кардани пешниҳоди такрорӣ хучҷатҳо ва муроҷиати зиёди соҳибкорон ба мақомоти ваколатдор барои гирифтани

хизматрасони давлатӣ мебошад.

Принсипи асосии «Равзанаи ягона» аз он иборат аст, ки соҳибкор бояд як маротиба Дархости шаклаш ягонро тавассути низом бо замимаи ҳуҷҷатҳои ҳамроҳикунанда равон намояд ва раванди баррасӣ ва пешниҳоди ҳуҷҷатҳо дар мақомоти шомилшаванда, бе иштироки ӯ сурат мегирад. Яъне, мақомоти давлатӣ набояд ба зиммаи дархосткунанда тамоми мушкилоти раванди пешниҳоди хизматрасониҳои давлатиро вогузор намоянд.

Кадом омил ба гузаронидани раванди барасмиятдарории амалиёти содиротию воридотӣ ва транзитӣ ба принсипи «Равзанаи ягона» боис гардид?

Дар аксари кишварҳои ҷаҳон, ширкатҳое, ки бо фаъолияти савдои хориҷӣ машғуланд, барои гирифтани ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ ва сертификатҳо бояд шумораи зиёди маълумотро ба мақомоти давлатӣ пешниҳод намоянд.

Афзоиши ҳаҷми мубодилаи ҳуҷҷатҳо ва хароҷоти вобаста ба қабули онҳо мутаносибан ба зиёд шудани хароҷот ҳам барои тиҷорат ва ҳам барои худи давлат оварда мерасонад:

А) барои тиҷорат - ин аз даст додани даромад,

В) барои давлат - ин коҳиш ёфтани суръати гардиши савдои хориҷӣ.

Принсипи «Равзанаи ягона» дар соҳаи савдои хориҷӣ чӣ тавр кор мекунад?

Низоми «Равзанаи ягона» ба иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ имкон медиҳад, ки ҳуҷҷатҳо ва маълумоти зарурӣ, ки барои иҷрои талаботи танзимкунанда ҷиҳати пешбурди фаъолияти содиротиву воридотӣ ва транзитӣ талаб карда мешаванд, дар як нуқта дар шакли ягона, тавассути низоми иттилоотӣ-коммуникатсионӣ, пешниҳод намояд. Дар асоси маълумоти гирифташуда, мақомоти давлатӣ барои додани (е раъд кардан) ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ ва сертификатҳо қарор мебароранд.

Иштирокчиҳои фаъолияти иқтисодии хориҷӣ метавонанд бастаи ҳуҷҷатҳоро баъди бақайдгирӣ дар низом аз макони мухталифи ҷаҳон, тавассути шабакаи Интернет тариқи низом ба мақомоти дахлдор фиристад. Бахшҳои КВД «Маркази Равзанаи ягона»-и Хадамоти гумруки назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шаҳри Душанбе ва вилоятҳо, ки нигоҳдории ташкилӣ-техникии низомро ба зимма доранд, ба соҳибкор ҷиҳати истифодаи он мусоидат мекунанд.

Татбиқи принципи «Равзанаи ягона» дар расмиёти савдои хориҷӣ чӣ тавр инъикос меёбад?

«Равзанаи ягона» барои соддагардонӣ ва суръатбахшии иҷрои расмиёти маъмури вобаста ба амалиёти содиротию воридотӣ ва транзитӣ таъсис дода шудааст.

Зери мафҳуми соддагардонӣ ва суръатбахшии додани ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ ва сертификатҳо фаҳмида мешавад:

- ҳуҷҷатҳо бо иштироки ҳадди ақали дархосткунанда таҳия мешаванд;
- муҳлатҳои баррасӣ, мувофиқакуни ва додани ҳуҷҷатҳо то ҳадди имкон кам карда мешаванд;
- шумораи ҳуҷҷатҳои дархостшаванда аз ҷониби мақомоти давлатӣ кам карда мешавад;
- ҳуҷҷатҳо аз як идора ба идораи дигар дар муддати якчанд дақиқа интиқол дода мешаванд;
- хизматрасониҳо ба таври қатъӣ тибқи Реграменти тасдиқшуда ба сомон равонида мешаванд;
- таъсири омили инсонӣ ба сифати хизматрасониҳо кам карда мешавад;
- хароҷоти арзиши амалиёт барои

хизматрасониҳо коҳиш меёбад.

Раванди барасмиятдарории ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ ва сертификатҳое, ки барои барасмиятдарории гумрукӣ заруранд, ба иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ муносибтар мешавад, навбатпояи хангоми пешниҳоди дархост аз байн рафта, муҳлати таҳия ва мутаносибан арзиши ҳуҷҷатҳо коҳиш меёбад.

Давлат чӣ фоида мебинад?

- ❖ сарфаи захираҳои инсонӣ ва молиявӣ ва истифодаи онҳо дар ҳалли дигар вазифаҳои маъмури;
- ❖ таҳкими ҳамоҳангсозӣ ва ҳамкорӣ байни идораҳои давлатӣ;
- ❖ баланд бардоштани бехатарӣ ва самаранокии амалиёти тиҷоратӣ.

Дар ИМА, давлатҳои Иттиҳоди Аврупо ва Осиёи Ҷанубу Шарқӣ татбиқи низоми «Равзанаи ягона» ба он оварда расонд, ки вақти барои барасмиятдарории амалиёти содиротию воридотӣ масрафшуда якчанд соатро ташкил медиҳад. Ба истиснои ҳолатҳое, ки озмоишҳои иловагии лабораторӣ талаб карда нашаванд. Аз

рӯи арзёбии коршиносони хориҷӣ, татбиқи принципи «Равзанаи ягона» то ба 20% афзоиш ёфтани Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилии иқтисодиёти ин кишварҳо, мусоидат кардааст.

Қадам идора барои фаъолияти самараноки низоми «Равзанаи ягона» дар ҷумҳури масъул аст ва қадам мақомот ба он шомил хоҳанд шуд?

Шарти ҳатмии татбиқи низоми «Равзанаи ягона» ташкили маркази дастгирии техникӣ ва истифодабарии технологиҳои он мебошад. Ба ҳайси ҷунин ҳадамот Корхонаи воҳиди давлатии «Маркази Равзанаи ягона»-и Ҳадамоти гумрук муайян гаштааст. Раванди ҷорӣ кардани низоми иттилоотӣ-коммуникатсионии «Равзанаи ягона» аз ҷониби ин ташкилот дар ҳамкории зич бо мақомоти дахлдори давлатӣ сурат мегирад. Мақомоти асосии зерин ба низом шомил мешаванд:

1) Агентии стандартизатсия, метрология, сертификатсия ва нозироти савдои назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2) Кумитаи бехатарии озуқавории назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3) Хадамоти алоқаи назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон.

4) Хадамоти назорати давлатӣ дар соҳаи тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

5) Нозироти давлатии иёргии назди Вазорати молияи Ҷумҳурии Тоҷикистон ва дигар сохторҳои танзимкунандаи ғайритарифии савдои беруна.

Пас аз ҷорӣ намудани низом, КВД «Маркази Равзанаи ягона» фаъолияти босамари ташкилию техникий низоми иттилоотию коммуникатсиониро таъмин хоҳад кард.

Барои хизматрасонӣ ба иштирокчиёни фаъолияти иқтисодии хориҷӣ, ки ба низоми «Равзанаи ягона» тавассути интернет дастрасӣ надоранд ва ё малакаи истифодабарии онро надоранд, дар минтақаҳои кишвар бахшҳои КВД «Маркази Равзанаи ягона» таъсис дода шуданд.

Барои ҷорӣ намудани низоми
«Равзанаи ягона» кадом тadbирҳо
андешида шудаанд?

Ташкили низоми «Равзанаи ягона» раванди мураккаб мебошад, ки танҳо бо татбиқи низоми

иттилоотӣ-коммуникатсионӣ электронӣ маҳдуд намешавад.

Аз ин лиҳоз, бо дастгирии молиявии Комиссияи Аврупо (марҳилаи якум) ва Бонки Осиёи Рушд (марҳилаи дуюм) як қатор чорабиниҳо оид ба харид ва насби таъминоти барномавӣ, телекоммуникатсионӣ барои КВД «Маркази Равзанаи ягона» ва мақомоти дахлдори давлатӣ амалӣ карда шуданд.

Ҳамзамон, ба тайёр кардани иқтидори кадрӣ КВД «Маркази Равзанаи ягона», ки қодир аст дар оянда технологияҳои нави иттилоотиро истифода ва такмил диҳад, аҳамияти калон дода шудааст.

Айни замон, барои 5 идораи ваколатдори болозикр шакли ниҳоии низом омода шудааст, ки дар асоси онҳо модулҳо барои мақомоти боқимондаи шомилшаванда таҳия мегарданд.

Раванди татбиқи низом дар баробари навсозии инфрасохторӣ, тағйири меъёрҳои мавҷудаи ҳуқуқиро низ тақозо мекунад.

Асоси ин ҷараенро бартаарафсозии монеаҳои ҳуқуқӣ, ки дар татбиқи ҳуҷҷатгузориҳои электронӣ мавҷуданд, ташкил медиҳад.

Бинобар ин, бо ташаббуси КВД «Маркази Равзанаи ягона» ва дастгирии Хадамоти гумрук

ва Вазорати рушди иқтисод ва савдои Ҷумҳурии Тоҷикистон, тағйиру иловаҳо ба Қонун «Дар бораи низоми иҷозатдиҳӣ» таҳия ва ба баррасии Ҳукумат пешниҳод карда шудаанд, ки чунин мафҳумҳои навро дар соҳаи ҳуқуқӣ пешбинӣ мекунанд:

- низоми иттилоотии додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ - маҷмӯи воситаҳои барномавӣ, усул ва расмиёти қабули дархости электронӣ, коркард, интиқол, нигоҳдорӣ, тафтиши пуррагии ҳуҷҷатҳои электронӣ ва барасмият даровардани ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ;

- шакли электронии иҷозат - иҷозат дар шакли ҳуҷҷати электронӣ, ки тавассути низоми иттилоотии додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳии дастрас гардида, ба иҷозат дар ҳомили коғазӣ баробар мебошад;

- барасмиятдарории электронии ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ – барасмиятдарории иҷозатҳо бо истифода аз технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ, дар доираи ҳамгирии электронии байни мақомоти давлатӣ, ташкилоти ваколатдор ва дархосткунандагон;

- ҳамгирии байниидоравии электронӣ - мубодилаи маълумот байни мақомоти давлатӣ тавассути технологияҳои иттилоотию коммуникатсионӣ;

- дархости электронӣ барои додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ – ҳуҷҷате, ки аз тарафи аризадиханда дар шакли электронӣ аз рӯи шакли ягонаи тасдиқшуда барои пешниҳоди иҷозати иҷозатдиҳӣ, таҳия шудааст;

- маҳзани электрони ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ - ҷузъи низоми иттилоотии додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ, ки дорои маълумот дар бораи ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳии ба субъектҳои фаъолияти соҳибкорӣ додашуда, инчунин дигар иттилои оморӣ ва таҳлилий мебошад;

- амалӣ намудани расмиёти иҷозатдиҳӣ дар шакли электронӣ тавассути низоми иттилоотии додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ;

- ба мақомоти давлатӣ фиристодани дархости электронӣ оид ба пешниҳоди ҳуҷҷатҳо ва маълумоте, ки барои додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ заруранд;

- дар доираи низоми иттилоотии додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ феҳристи электрони ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ пеш бурда мешавад;

- додани ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ аз рӯи принципи «Равзанаи ягона» тавассути ҳамкориҳои байнидоравии электронӣ бо истифода аз низоми иттилоотии додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ амалӣ карда мешавад;

- мақомоти давлатӣ бо дархости мақомоти иҷозатдиҳанда дар давоми панҷ рӯзи корӣ пас аз гирифтани дархости дахлдор ҳуҷҷатҳо, маълумот ва ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳии электрониро мефиристанд;

- агар мақомоти давлатӣ дар мӯҳлати муқаррарнамудаи Қонуни мазкур ба дархости мақомоти иҷозатдиҳанда ё дигар мақоми ваколатдор ҷавоб надихад, ҳуҷҷатҳо ва маълумоти дахлдор мувофиқашуда ё тасдиқшуда ҳисобида мешаванд;

- дар ҳолати дар муҳлати муқаррарнамудаи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон ба дархосткунанда дар доираи низоми иттилоотии додани ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ пешниҳод накардани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ аз ҷониби мақомоти дахлдори давлатӣ, он додашуда ҳисобида мешавад;

- додани иҷозат дар шакли электронӣ тавассути низоми иттилоотии додани ҳуҷҷати иҷозатдиҳӣ амалӣ карда мешавад. Иҷозате, ки дар доираи ин низом дар шакли электронӣ дода шудааст, чун ҳомили қоғазии он эътибори ҳуқуқӣ дорад.

Инчунин, бо назардошти он, ки дар кори низом мақомоти зиёд иштирок мекунанд, КВД «Маркази Равзанаи ягона»-и Хадамоти гумрук бо

онҳо шартномаҳо дар бораи ҳамкориҳои иттилоотӣ бастааст, ки нақш, вазифа ва уҳдадорихоӣ ҳар як иштирокчиҳои низоми «Равзанаи ягона»-ро дақиқ ва мушаххас муайян менамояд.

Бояд қайд кард, ки барои татбиқи механизми «Равзанаи ягона» иродаи сиёсӣ ва дастгирии Ҳукумати кишвар, инчунин ҳавасмандии вазорату идораҳои, ки ба танзими ғайритарифии савдои хориҷӣ масъуланд, мавҷуд аст.

Тибқи нақша, низоми «Равзанаи ягонаи барасмиятдарории амалиёти содиротию воридоти ва транзитӣ, ки гузаришро аз шакли қоғазӣ ба шакли электронии мубодилаи ҳуҷҷатҳо таъмин мекунад, аз аввали соли 2020 расман мавриди истифода қарор мегирад.

